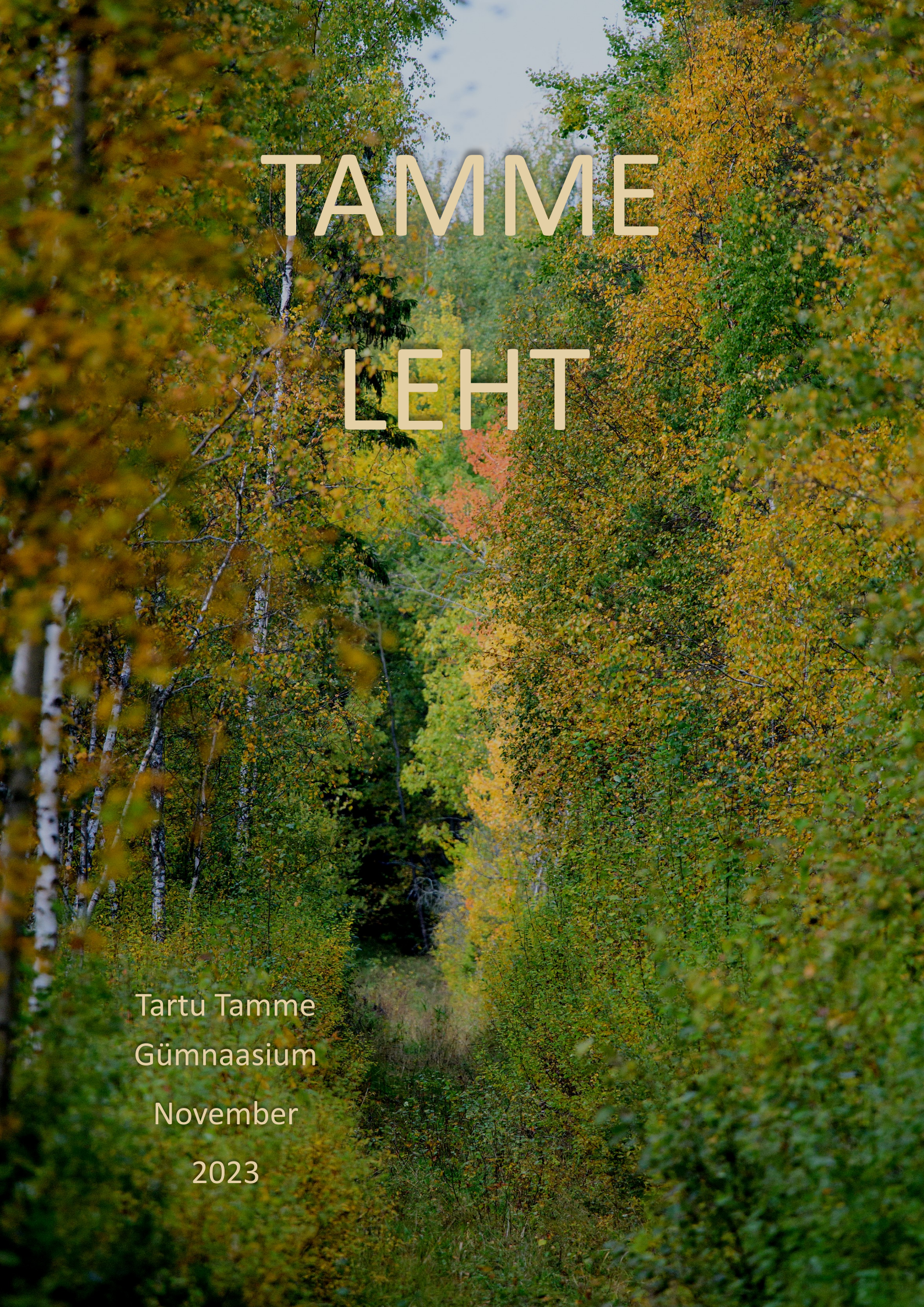

TAMME LEHT

Tartu Tamme Gümnaasium

November 2023

Toimetus

Küljendaja ja toimetaja
Aune Altmäe

Toimetaja
Kristi Kasemaa

Toimetaja
Merilin Kõster

Toimetaja
Diane Paju

Toimetaja
Neleri Grossberg

Toimetaja
Ramilda Vaher

Toimetaja
Airiin Pentsa

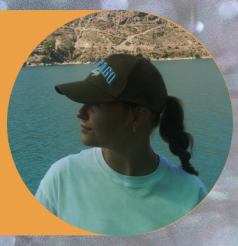
Toimetaja
Arabella Arro

Toimetaja
Agnes Kuura

Toimetaja
Alice Tšekanova

Toimetaja
Eleonor Laas

Toimetaja
Mairo Savioja

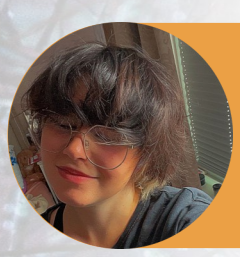
Toimetaja
Keiri Rebane

Toimetaja
Teisi Eli

Taustapilt: Evalotta Začeк

MAAILMAST JA MEIST

Neleri Grossberg ja Ramilda Vaher

Meie kooli noored saavad enamasti infot sotsiaalmeediast, ajalehtedest ning oma tuttavatelt. Maailmas toimub aga nii palju, et on pea võimatu teada kogu aeg kõigest, mis toimub meie planeedil, kus on väga palju riike ning lausa 8 miljardit inimest. Järgnevalt kaeme maailma, räägime Tamme õpilastega välisuudiste teemadel ja kohustuslikust riigikaitse kursusest.

Kust üldse saavad meie kooli noored infot? Millised on populaarsed informatsiooni allikad? Tamme õpilased loevad uudiseid peamiselt Delfist, Postimehest, lisaks jälgitakse ka ERRi, vaadatakse ka saadet "Aktuaalne kaamera", enamik saab infot sotsiaalmeedia platvormidelt.

Mis on sellised nähtused, nagu filtrimull ja kajakamber, ja kui teadlikud on meie õpilased nendest? Küsitlusest, mille me korraldasime õpilaste seas, tuli välja, et enamus ei tea, vähemalt 10. klassi õpilased, kel pole veel meediakursust olnud, mis on filtrimull ega kajakamber (kõlakoda). Seetõttu soovitame vaadata https://novaator.err.ee/1608763645/kuidas-valjuda-filtrimullist ja ka teisi lehekülje Meediataip videoid. Filtrimull ja kajakamber on väga sagedased nähtused (sotsiaal)meedias, aga mis need täpsemalt on? Filtrimull moodustub meie enda käitumisest: mida internetist otsime, mida vaatame, mida ostame. Algoritmid on loodud selleks, et hoida meid (sotsiaal)meedias. Näiteks, kui guugeldada raamatute kohta infot, siis Google hakkab rohkem ja rohkem soovitama raamatutest artikleid ja lehekülgi. Kajakamber on aga olukord, kus isiku uskumusi tugevdab korduvus ehk mõttekaaslaste mõtted kajavad vastu. Kuulmata vastuväiteid ning teisi arvamusi, kuuleme seda, mida tahame kuulda. Ebademokraatlikus riigis võib rangelt kontrollitud meedia luua kajakambri, tegelikult räägimegi mitte enam kajakambrist, vaid tsensuurist: võimule ebasoosiv info ei levi. Üks näide sellest on see, kuidas paljud venelased Venemaal arvavad, et Ukrainasse sissetung on õige või et see on lihtsalt õppus, kuna see on kõik, mis neile öeldud on. Nad ei kuule muid väiteid ega tea olukorra tegelikkust. Kuigi meil on ajakirjandus- ja sõnavabadus, kipume end piirama mõtetega, mis haakuvad meie omadega. Teiste arvamuste kuulamine on aga oluline, et säiliks empaatia, teadmine, mis mujal maailmas toimub. Lisaks on ka demokraatlikus riigis, olles kajakambris kinni, oht valeinfo küüsi jääda: näiteks saada ohtlikke meditsiinilisi nõuandeid. Kajakambrid ei ole aga nii õhukindlad midagi, mistõttu jääb lootus, et päeva lõpuks jääb tõde peale.

Kui tihti meie õpilased jälgivad maailmas toimuvat? Milleks on meile vaja välisuudiseid? Välisuudiseid on kasulik jälgida selleks, et märgata rohkem maailmas toimuvat ning olla nendest teadlik, võib-olla ka seda, kuidas need meid ja meie riiki mõjutavad. Küsitlusest tuli välja, et õpilased jälgivad välisuudiseid keskmiselt paar korda nädalas. Äärmuslikult aga paar korda kuus või lausa iga päev. Kõige rohkem kõlapinda saavad sõjad, nagu Ukraina-Venemaa ja Iisraeli-Hamasi konfliktid; lutikad; ja majanduskriisid.

Võtame luubi alla maailma valupunktid. Kuidas sai Iisraeli-Hamasi konflikt alguse? See kõik sai alguse juba aastal 1947, kui tolleaegne Mandatoorne Palestiina jagati ÜRO hääletusega kaheks, millega tekkisid Iisrael ja Palestiina. Paljud araabia riigid olid nördinud Iisraeli tekke üle. 1967. aastal kehtestas Iisrael Läänekaldal sõjaväelise korra, mis kehtib tänaseni. Hamas loodi 1980ndate teisel poolel, peale esimese mässu algust, kui Sheikh Ahmed Yassin pani islamistlikule terrorirühmitusele aluse. Palestiinlased protestisid massiliselt kivide loopimisega, Iisraeli sõjavägi vastas vägivallale arreteerimiste ja karistustega. Kui esimene mäss hakkas 1990ndate alguses vaibuma, algatati rahuläbirääkimised, mis ei jõudnud soovitud tulemuseni. 2000. aastal, kui Bill Clintoni toetatud läbirääkimised ebaõnnestusid, ei jõudnud riigid kokkuleppeni. Seejärel algas teine mäss, kus toimus palju Hamasi ja teiste gruppide

enesetapurünnakuid Iisraeli inimeste vastu. Hamas võitis 2006. aasta Palestiina parlamendivalimised ja peaministriks määrati Hamasi liider Ismail Haniya. Iisrael alustas Hamasi Palestiina parlamendiliikmete arreteerimist ja kehtestas Gaza vastu sanktsioonid, suhete halvenemine tõi kaasa vägivalla kasvu. Kokkulepe rahvusliku ühtsusvalitsuse moodustamiseks ei toiminud: Hamas juhtis Gaza relvastatud ülevõtmist, samal ajal kui Fatah jätkas Palestiina omavalitsuse kontrollimist Läänekaldal. Rohkem pole valimisi toimunud. Hamas on jätkanud Iisraeli ründamist Gazast, kasutades enamasti rakette. Iisrael on vastuseks rünnakutele kehtestanud blokaadi, mis omakorda on kaasa toonud elutingimuste halvenemise ja vaesuse. Olukord Gazas muutub järjest viletsamaks: pole enam piisavalt toitu, arstiabi ja puhast vett. Vihakuriteod juutide ja moslemite kogukondades kasvavad. Ülemaailmsetes protestides nõutakse Gazasse relvarahu.

Kuidas sai Ukraina-Venemaa konflikt alguse? Konflikt sai alguse 2014. aastal, kui Venemaa annekteeris Krimmi ja alustas sõda Donbassis, mis hõlmas kübersõda, poliitilisi pingeid ja mereväe intsidente. Sõjaline tegevus intensiivistus ja 2021. aasta lõpul laienes konflikt, kuni 24. veebruarini 2022, kus Venemaa alustas täielikku sissetungi Ukrainasse. Sellest hetkest, kui konflikt algas, on Ukrainast põgenenud 6 miljonit inimest. Tuhandeid on sõjas hukkunud, paljudes linnades puudub elekter ja vesi, poodides pole enam süüa. Sõja ajal on palju rikutud ukrainlaste inimõigusi, näiteks on inimesi viidud vastu tahtmist Venemaale.

See, mis toimub meist üldse mitte nii kaugel, on pannud seda enam väärtustama vabadust. Sellest aastast on riigikaitse gümnaasiumis kohustuslik kursus. Mida arvavad kümnendikud riigikaitse kursusest? Miks seda vaja on? Miks on riigikaitset vaja? Miks on vaja naisi riigikaitsesse? Riigikaitse on tähtis osa meie kaitsmisel võimalike välisohtude eest, nagu kübersõjad, sissetungid. Riigikaitse kursuse kaudu saab teada, kuidas meie riik toimib ja kuidas kaitsta meie riiki, kuidas käituda kriiside ajal. Paljud kümnendikud, kes vastasid küsitlusele, ütlesid, et neile meeldib riigikaitse ning see on hea vaheldus tavapärasele õppetööle, kursus on kasulik ja vajalik. Enamasti vastati ka, et see on tehtud kohustuslikuks praeguste konfliktide tõttu, kuna need võivad meid üpris tugevalt mõjutada. Järjest rohkem on ka hakatud tõstatama teemat, miks on naisi riigikaitsesse vaja. Kõigil peaks olema see õigus teenida oma riiki, kui nad seda soovivad, olenemata soost. Loomulikult on meestel aga ajateenistus kohustuslik ja naistel on vabatahtlik, millega kaasnevad mõned eelised, mida meestel pole, näiteks 90 päeva reegel, et naine saab loobuda ajateenistusest 90 päeva jooksul. Naisi on vaja kaitseväkke, et oleks inimesi, kes lähenevad asjale teistmoodi ja et nende arvamus oleks kuulda. Naised võivad olla rohkem motiveeritud, kuna nad tulevad omast tahtest, ja mõnel alal võivad olla isegi paremad kui mehed, sest see motivatsioon täidab selle füüsilise vahe, mis meestel ja naistel on. Tänapäeval ei ole riigi kaitsmiseks vaja vaid toorest jõudu, kui meenutada kas või seda, et sügisel koolidele saadetud ähvardavad spämmkirjad olid mõeldud just õpilaste seas

Juudid protestimas, et Gazas oleks relvarahu. Pilt: The New Republic

hirmu külvamiseks, info levis ka platvormidel, mida paljud vanemad, õpetajad ei kasutagi. Seega on ellujäämiseks vaja kriitilist mõtlemist, valmisolekut rakendada erinevaid oskusi pingelistes olukordades.

Kasutatud allikad

https://www.theguardian.com/world/2023/oct/18/why-israel-palestine-conflict-history?fbclid=IwAR3M0lSmWuY3PdpWwhgrv-QVPEsSKEFDfR4Kc-YBwG_p9aWIN2ZfC1mABlY

https://time.com/6324995/muslim-jewish-hate-crimes-israel-hamas-war/?fbclid=IwAR14TVXZsHmiTB0Wi5qet9Ajrp2TMoEpCELKF_s8AMllqbG4BSk5sTlAL70

https://en.wikipedia.org/wiki/Ukrainian_refugee_crisis_(2022%E2%80%93present)?fbclid=IwAR24vqsAcmgh4mQYmCsEsVV0uUV7sfHW8EhaldicU9peMsX1IUSWNaKiH5M#:~:text=An%20ongoing%20refugee%20crisis%20began,country%20by%20late%20May%202022

https://www.kra.ee/naisedvormi/?fbclid=IwAR0j2Wc0ZZ05L5r5eIo6pc0RDZ9qivnFU2e3J3fQjD549QxtVtFpq_szlHE

https://newrepublic.com/post/176335/jewish-activists-protest-capitol-demand-ceasefire-gaza-arrest

VAHETUSÕPILANE SAKSAMAALT

Mairo Savioja

Igal aastal lähevad paljud õpilased teistesse riikidesse õppima. See on väga hea võimalus tutvuda uute inimestega ja koguda erinevaid teadmisi kohaliku kultuuri kohta. Ka sellel aastal on tulnud õpilasi Eesti koolidesse. Üks neist õpilastest käib Tartu Tamme Gümnaasiumis ja ma tegin temaga intervjuu inglise keeles, mille eestikeelseid vastuseid saab lugeda järgnevalt.

Kes sa oled ja kust sa tuled?

Tere! Minu nimi on Pia ja ma tulen Saksamaalt – täpsemalt Erfurtist, mis asub Saksamaa keskel. Ma veedan selle aasta Eestis vahetusõpilasena ja hea meelega jagan täna oma mõtteid. :)

Miks Eesti?

See oli tegelikult ettearvamatu otsus. Kui ma otsustasin, et tahan aasta õppida välismaal, siis ma ei teadnud, kuhu täpselt minna tahan. Ma uurisin Eesti kohta ja olin kohe vaimustunud selle riigi ilusast loodusest ja huvitavast kultuurist. Mul ei olnud varem mingeid seoseid Eestiga, aga ma tundsin, et see riik klapib minuga ilusti. Siis ma otsustasingi veeta aasta Eestis ja võin rõõmuga öelda, et see oli õige otsus. :)

Mis emotsioone sa tundsid esimestel päevadel Eestis?

Esimesed päevad olid väga hirmsad, aga samas ka väga põnevad. Muidugi on see väga kummaline, kui oled ümbritsetud uute inimestega, kelle keelt sa ei oska. Aga ma olen nüüd harjunud uue keskkonnaga ja olen ko-

Pildi autor: Mairo Savioja

hanud toredaid inimesi siin koolis. Tunnen ennast mugavalt ja mulle väga meeldib siin koolis käia. :)

Mis üllatas sind Eesti koolisüsteemis kõige rohkem?

Olin positiivselt üllatunud, kui avastasin, et kool algab meil 8:45. Saksa koolides algavad tunnid palju varem – juba 7:30. Ma isiklikult arvan, et see on liiga vara ja seda peaks muutma, kuna õpilased on hommikul väga väsinud ja see tekitab palju stressi.

Miks sa liitusid õpilasvahetuse programmiga?

Ma olen juba väiksest peale tahtnud palju rännata ja maailma avastada. Mul on samuti huvi erinevate kultuuride vastu ning mulle meeldivad seiklused. Eelmisel aastal tuli mulle mõte õppida välismaal ja ma olin endas täiesti kindel, et tahan seda rada läbida. Suvel 2022 saatsin avalduse YFU-le ja sellest sai minu teekonna algus.

Kuidas erinevad Saksa koolid Eesti koolidest?

Küsimusele on päris raske vastata, kuna Saksa koolidel pole ühist süsteemi. Kõik koolid erinevad üksteisest miskit moodi. Aga on asju Eesti koolides, mida ei eksisteeri üheski Saksa piirkonnas. Näiteks ei kutsu me pedagooge õpetajateks. Me kutsume neid "Ms. or Mr. …" (mitte küll inglise keeles, vaid siis saksa keeles). Meie kooli traditsioonid on ka erinevad. Me ei tähista esimest koolipäeva, aga meil on ka oma tavad. Ma arvan, et on väga palju seda, mis erinevad, mõned asjad toimivad paremini Eesti koolides kui Saksa omades.

Kui sa lähed Saksamaale tagasi, siis mis kogemused sa Eestist sinna viid?

Muidugi olen ma olnud umbes 2.5 kuud Eestis ega suuda ennustada, mida ma veel kogen aasta jooksul. Aga ma olen Eestis juba väga paljudel väljasõitudel olnud ja kogunud meeldivaid mälestusi ja loodan, et ma kogun neid veel! Kõige tähtsamad asjad, mida ma Saksamaale viin, on palju pilte ja lugusid, kuna ma tahan neid oma inimestega Saksamaalt jagada.

Mis sulle Eesti juures kõige rohkem meeldib

Mulle meeldib kõige rohkem see, kui idülliline Eesti on. Minevikus tundsin ma kogu aeg surutust, kuna Saksamaa linnad on nii palju rahvast ja ehitisi täis. Eesti on nii ilus ja rahulik koht, mida ma väga naudin! Mulle väga meeldivad ka kohukesed, kahju, et meil Saksamaal neid pole.

Mis sulle Eesti juures ei meeldi?

Võib-olla ebatüüpiline vastus, aga mulle meeldivad Ameerika mäed ja üldse lõbustuspargid. Kahjuks on Eestis neid väga vähe ja ma tunnen igatsust, kuna lõbustuspargid on väga lõbusad!

Kuidas sulle meeldib Tartu Tamme Gümnaasiumis?

Kool on väga tore, modernne ja üleüldse meeldiv koht. Terve süsteem jookseb mõnusalt ja enamik inimestest on väga toredad! Tartu Tamme Gümnaasium pakub ka palju tegevusi ja võimalusi. Mulle on see suur au, et saan õppida siin koolis!

Kas sul on koduigatsus? Kuidas sellega toime tulla?

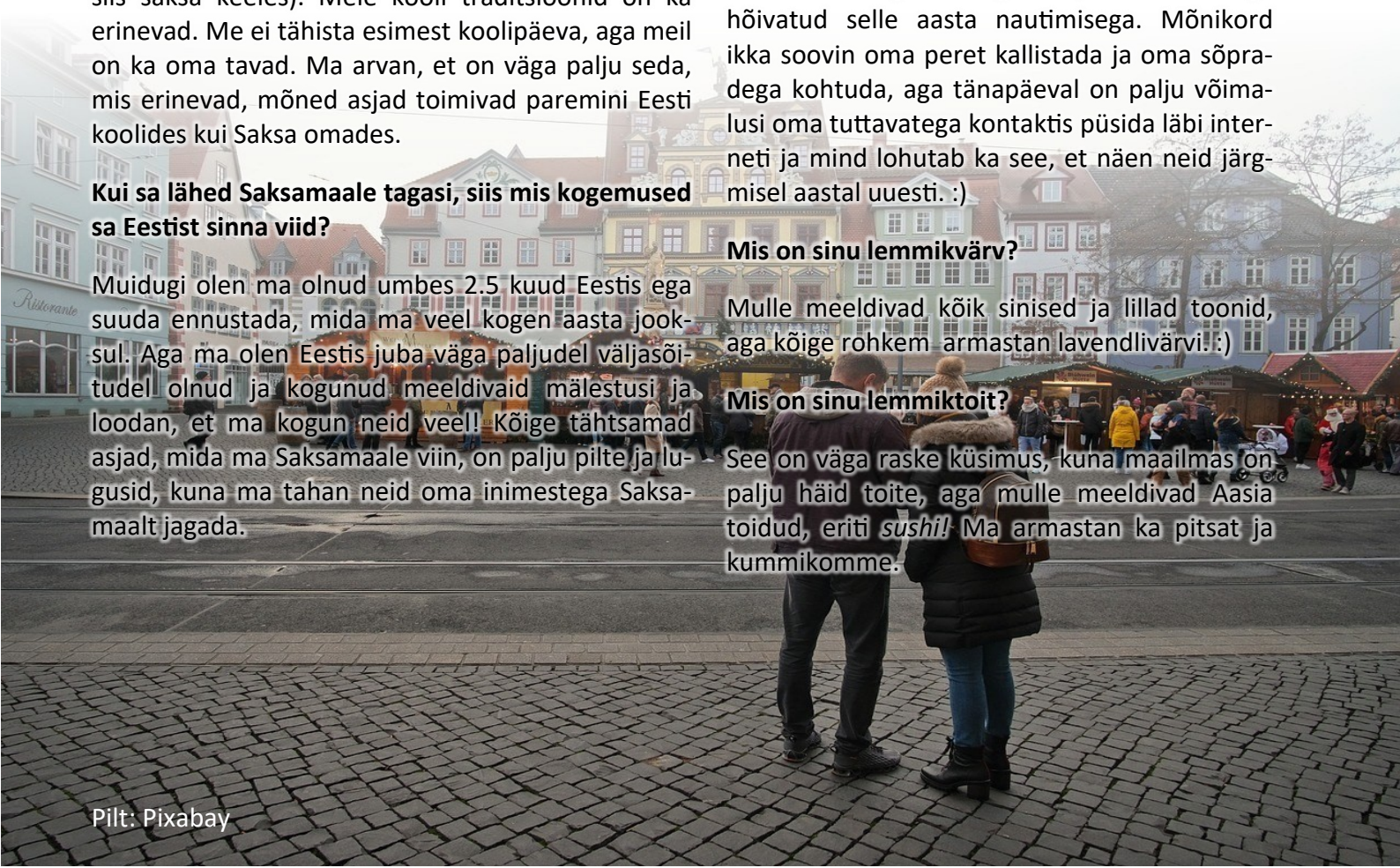
Mul ei ole väga koduigatsust, kuna olen liiga hõivatud selle aasta nautimisega. Mõnikord ikka soovin oma peret kallistada ja oma sõpradega kohtuda, aga tänapäeval on palju võimalusi oma tuttavatega kontaktis püsida läbi interneti ja mind lohutab ka see, et näen neid järgmisel aastal uuesti. :)

Mis on sinu lemmikvärv?

Mulle meeldivad kõik sinised ja lillad toonid, aga kõige rohkem armastan lavendlivärvi. :)

Mis on sinu lemmiktoit?

See on väga raske küsimus, kuna maailmas on palju häid toite, aga mulle meeldivad Aasia toidud, eriti *sushi!* Ma armastan ka pitsat ja kummikomme.

Pilt: Pixabay

Kui me tahame minna Saksamaale, siis mis kohti me võiksime külastada?

Saksamaa on suur ja pakub palju, aga minu esimene valik oleks Erfurt, mis on mu kodulinn. See on väga ilus koht ja mul on seal väga palju häid mälestusi.

Mida sulle meeldib teha vabal ajal?

Enne kui ma olin vahetusõpilane, tegelesin ratsutamisega ja lugesin palju raamatuid. Eestis hakkasin koolis rahvatantsu harjutama ja mulle meeldib Tartus pikkadel jalutuskäikudel käia. Tunnen ka huvi pildistamise vastu ja naudin kõige pildistamist. :)

Kassid või koerad?

Isiklikult olen rohkem kassiinimene, kuna nad on lihtsalt vahvad. "But I also like dogs a lot as long as they aren't too loud or pushy."

Kas sa soovid ise veel midagi lisada?

"I would like to thank all the people here who warmly welcomed me in this school. You are one of the reasons why I enjoy being in Estonia so much, thank you a lot!"

KÜMNENDIKUD, KUIDAS MEIL ON LÄINUD?

Eleonor Laas ja Keiri Rebane

Tundub, et kõik on end gümnaasiumi ellu sisse seadnud. Möödunud on kaks kuud – loetud on esimesed raamatud, tehtud keemias Moodle'i testid, Rooma kunsti kontrolltööd. Meid on soojalt vastu võetud: tutvumislaager, sündmusterohke repsimine ja kõige olulisem – seda on teinud armas koolipere.

Tamme gümnaasium on ületanud ootusi. Alustades avatud uste päevast ja tutvumislaagrist. Juba siis oli tunda selle kooli hubast meeleolu ja ühtsustunnet. Palju head oli rääkida ka neil, kes siin juba õppisid või on selle kooli vilistlased. Laagris said kõik lähemalt tuttavaks oma klassiga, loodi esimesed kontaktid. Tegevused aitasid kasvatada klassi vaimu ja vähendada hirmu uue kooli ees.

Värsked gümnasistid on saanud kogeda sisukaid ja mitmekülgseid tunde. Selliseid kunstitunde ei osanud vist keegi ette kujutada. Õpetaja Maret oskab tunnid teha huvitavaks. Ta haarab kõik õpilased teemasse ja seeläbi kinnistub õpitu kergelt. Keemiatundides meeldivad paljudele Moodle'i testid ja see, kui lihtsaks oskab õpetaja iga teema teha.

Kümnendikud on öelnud, et praegu pole koormus veel väga suur, aga mõnele valmistavad muret loodusained, kuid õpetajad on vastutulelikud, nende abiga saab raskustest üle ja teemad selgeks.

Paljudel oli koolidesse kandideerides esimeseks valikuks just meie kool, sest sellel on hea maine, siin koolis saab hea hariduse, siin käivad motiveeritud kaasõpilased ja meil on hubane koolimaja. Õpilased tunnevad, et saavad siin olla nemad ise ning avaldada oma arvamust. See on kool, kus saab areneda nii teadmistes kui ka inimesena.

Repsimine oli uus kogemus. Jumalad olid sõbralikud ja huvitusid oma rebastest. Mõne rebase jumal oli aga veidi karmim. Juhtus nii, et mõni soditi markeriga üle ning pandi ebatavalisi asju sööma, nagu beebitoit ja sardiinid, aga see polnud *too much.* Veidi leebemateks ülesanneteks olid näiteks kolmandal korrusel tagurpidi kõndimine, lõuna söömine *sushi*-pulkadega ja õpetajatega selfi tegemine. Muretseti, et päeva lõpuks ollakse igasuguste asjadega kokku mäkerdatud, aga valdavalt kardetu ei osutunud tõeks. Kõiksugused etteantud ülesanded pakkusid lõbu, peaaegu igaüks sai vurrud ette ja piiksulelu talla alla.

Eriliselt jäid meelde rebaste etteasted ning muidugi ka vande andmine. Mängudest oli kõige meeldejäävam teatevõistlus, kus abituriendid kostitasid rebaseid erinevatest koostiosadest segujookidega, vaatemänguline oli ka hammastega õunte haaramine nuudleid täis kausist. See päev pani aluse klasside ühtsusele. Loomulikult oli repsimine väga äge kogemus ning arvatavasti iga gümnasist üle Eesti saab seda kogeda (+ hiljem tudengina ka)!

Loodetavasti saame ka balli täies hoos nautida ning kõik läheb sujuvalt ja ületab ootused. Kõik tunnevad ennast vabalt, tantsivad, suhtlevad piinlikkust tundmata, luues väga õdusa õhkkonna. Üllatuse võiks pakkuda ka balli peaesineja õhtu käima löömisel.

Kohtumiseni ballil!

Pildid: Pixabay. Selle aasta sünnipäevaballi pealkiri on “Linnutee”

E-RIIGIEKSAM: MIS, MIKS JA KUIDAS?

Merilin Kõster ja Alice Tšekanova

Mis on (e-)eksam? Gümnaasiumihariduse omandamiseks on vaja sooritada kohustuslikud eksamid nii matemaatikas, eesti keeles, võõrkeeles (inglise keeles) ning koolieksam vabalt valitud aines. “Riigieksamite läbiviimise eesmärk on hinnata gümnaasiumi riikliku õppekava üldpädevuste, valdkonnapädevuste, läbivate teemade ning kohustuslike kursuste õpitulemuste omandatust selleks, et 1) anda õpilasele, vanemale, koolile, kooli pidajale ja riigile võimalikult objektiivset ja võrreldavat tagasisidet õppimise ja õpetamise tulemuslikkusest ning sellest, milline on kooli panus õpilaste edasijõudmisse; 2) selgitada, kuidas õppe tulemuslikkus ning kooli panus õpilaste edasijõudmisse on ajas muutunud; 3) anda riigile informatsiooni hariduspoliitiliste otsuste tegemiseks; 4) toetada riikliku õppekava rakendamist ning suunata eksami sisu ja vormi kaudu õppeprotsessi; 5) teha otsus õpilase gümnaasiumi lõpetamise kohta; 6) siduda järjestikuste haridustasemete õppekavad ning võimaldada kasutada riigieksamitulemusi õpingute jätkamiseks” (Harno).

Viimasel ajal on aga alustatud üleminekuprotsessi kirjalikult eksamilt elektroonilisele eksamile. E-eksam kujutab endas riigieksami sooritamist elektroonilises keskkonnas. Sellele on nii kirglikult kaasaelajaid kui ka skeptilisemalt suhtujaid.

E-eksami plussid ja miinused. Igal asjal on oma plussid ja miinused, nii ka e-eksamiga. Suureks plussiks on e-eksami sooritamise ja hindamise kiirus. Nii saab õpilane eksami tulemused teada varem kui kirjaliku eksami puhul. Samuti ei ole elektroonilise eksami korral vaja hindajatel hakata mõnda arusaamatu käekirjaga tööd dešifreerima. Veel ei tekiks eesti keele eksami puhul lugemisülesannete vastustega tõlgendusprobleeme, kui valikvastuste seast on vaid üks kindel vastus. Igatahes pole tööde elektrooniliselt tegemine õpilaste jaoks midagi uut. Juba aastaid on mitmed koolid teinud tasemetöid arvutites ning igal aastal toimuvad Tartu gümnaasiumite sisseastumiskatsed just e-keskkonnas. Samuti toetab e-eksamite loomist väga kiiresti arenev tehnoloogia. Inimesed kasutavad iga päev aina rohkem elektroonikat ning tulevikus tuleks samm e-testideni astuda varem või hiljem. E-riigieksamite

kasutuselevõtt aitaks kaasa ka Eesti innovatiivsele arengule e-riigina.

Nii nagu on e-eksamile pooltargumente, on sellele ka vastuväiteid. Kohe saab välja tuua, et riigieksamite elektrooniliseks muutmisel tuleb luua täiesti uus süsteem. Mitte ainult ei tule teha arvutisse spetsiaalne programm, vaid väga suur osa eksamitest tuleb peaaegu et nullist üles ehitada. Kas eesti keele eksamil on vaja ümber teha lugemisülesanne, et enam ei saaks õpilased ise vastuseid kirjutada, vaid tuleks valida valikuvariantidest õige vastus? Seda võib olla kiire ja mugav kontrollida, kuid kas selline asi ei pärsi mitte iseseisvat ja loogilist mõtlemist ning analüüsivõimet. Pikemad vastused eksamitöös eeldaks endiselt, et neid hindab ka n-ö inimparandaja (vähemalt lähiajal). Samuti tekib probleem matemaatika eksamiga: kuidas kontrollida eksaminandide lahenduskäike. Küsitav ei ole ainult lahenduskäik, vaid ka vastus. Võtame näiteks tehete lihtsustamise: õigeid vastuseid võib ju olla mitu! Kuidas luua süsteem, mis teab kõiki võimalikke vastuseid ning suudab hinnata ka erinevaid lahenduskäike? Või tehakse nii, et lahenduskäik antakse õpilasele ette ning täpsustatakse, millist vastust oodatakse. Sellise lahendusega ei ole kahjuks võimalik eksaminandidel endale meelepäraselt ülesandeid lahendada ja see võib kaasa tuua nii mitmelgi õpilasel halvad eksamitulemused.

Millised oleksid e-eksamid ja millal need tuleks? Kuidas võiks e-eksam täpsemalt välja näha, ei osata veel kindlalt öelda, aga praeguste plaanide järgi tahetakse saavutada täielik e-eksami valmidus 2027. aastaks.

E-eksami katse sooritanud õpilaste analüüs. Selleks intervjueerisime e-eksamit katsetanud Tartu Tamme Gümnaasiumi õpilasi. Katsetamine toimus EISi keskkonnas, mille formaat sarnanes e-tasemetöödele. Õpilastele anti umbes sama palju aega kui tavapärase eksami soorituseks, mis omakorda oli vajadusel jaotatud erinevate ülesannete vahel. 12. klassi inglise keele katseeksam koosnes kolmest osast: lugemine ja kuulamine, kirjutamine ning suuline. Suulise osa soorituseks oli antud 15 minutit, mille jooksul pidid õpilased pilte kirjeldama, suheldes arvutiga. See oli õpilaste meelest kummaline, kuna arvutiga oli nii-öelda “veider jutustada”. Kummalegi teisele osale oli antud 90 minutit, mis meeldis osatäitjatele väga. Nende sooritus arvutis oli kõigile intervjueeritavatele meeltmööda, kuna see tagas üksikisiku vabaduse oma tempo valikul ning mugavuse kirjutatut vajadusel kiiresti ja lihtsalt korrigeerida.

Peale inglise keele katsetati ka eesti keele ja matemaatika e-variante. Kevadel sooritatud eesti keel (täpsemalt: lähtetasemetesti elektrooniliste ülesannete katsetus) sarnanes osaliselt pigem inglise keele testiga nii vormi kui ka tagasiside poolest, kuid nüüd, sügisel katsetatud matemaatika oli kui midagi uut. Seda testi sooritas osa kümnendikke ja kaheteistkümnendikke. Arvutisse tuli kirja panna kogu lahenduskäigu asemel vahevastused ning lõppvastus. Kirjalikult tehes aitaks lahenduskäigu nägemine hindajal märgata, kuna tekkis sisse viga, seejärel jagada vastavalt sellele punkte. Arvutis aga tuleks siis hinnata ainult vastuseid, mis ka hiljem ei annaks õpilasele täpset tagasisidet. Kokkuvõttes olid aga e-testid õpilastele meeltmööda, kuid vajavad veel korrigeerimist ja uuendamist. Kui tuleks valida arvutis või vanaviisi sooritamise vahel, siis inglise keele suuline osa võiks jääda õpilase ja eksamineerija vahele, matemaatika tehted võiks kirjutada paberile, kuid eesti ning inglise keele kirjalik osa elektrooniliselt. Kuigi inglise keeles tehti juba katseeksamit, siis suurem päris katseeksamite hooaeg alles hakkab pihta, mistõttu ei ole veel täielikku ülevaadet, millist tüüpi ülesandeid lõpuks eksamitel näeb.

Kasutatud allikad

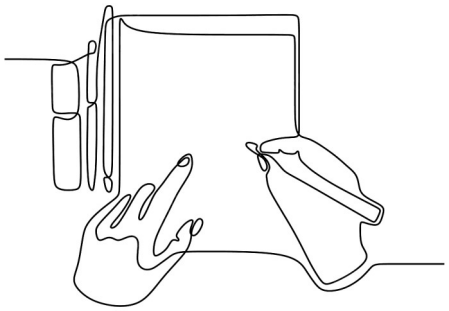
https://www.err.ee/1608964957/riik-e-eksamite-kehtestamine-votab-vahemalt-kaks-aastat

https://opleht.ee/2023/05/115045/

https://www.emakeeleselts.ee/omakeel/2017_1/OK-1-2017_06.pdf

https://innovesa.sharepoint.com/sites/SA_Innove_testide_keskus/Shared%20Documents/Forms/AllItems.aspx?ga=1&id=%2Fsites%2FSA%5FInnove%5Ftestide%5Fkeskus%2FShared%20Documents%2FRiigieksam%2FEesti%20keel%2FEesti%20keele%20RE%20eristuskiri%2Epdf&parent=%2Fsites%2FSA%5FInnove%5Ftestide%5Fkeskus%2FShared%20Documents%2FRiigieksam%2FEesti%20keel

Rahvusvaheliste keeleeksamite kohta loe https://harno.ee/eksamid-testid-ja-uuringud/eksamid-testid-ja-lopudokumendid/rahvusvahelised-keeleeksamid

LAI VERSUS KITSAS MATEMAATIKA: KUMB ON PAREM SINU TULEVIKULE?

ÕPETAJATE JA ÕPILASTE ARVAMUSED

Agnes Kuura

Põhikoolis kuulsin matemaatikatunnis korduvalt küsimust **“Miks meile seda vaja on?”** Poodi minnes ei arvuta ju müüja ostude kulu Pythagorase teoreemi, ruutvõrrandi üldkuju ega koosinusega. Pealtnäha pole “päris maailmas” meil neid valemeid vaja ning nende pähe tuupimine on mõttetu tegevus, mis noorte päid väsitab. Siiski paneb matemaatika inimese pingutama, õpetab talle kannatlikkust ning arendab kujutlusvõimet ja loogilist mõtlemist.

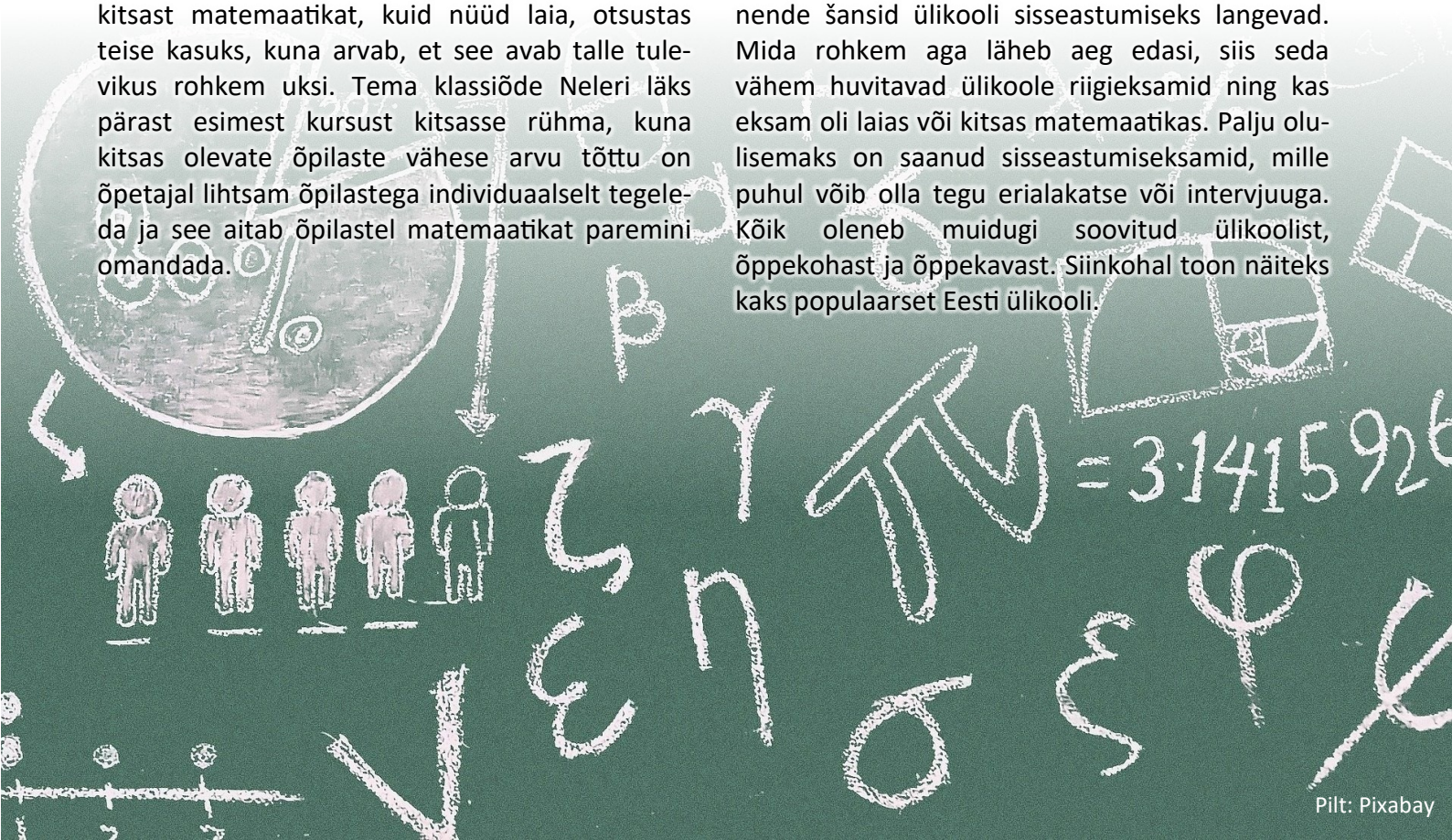
Mina olen 10KU klassi õpilane, õpin kitsast matemaatikat ja minu õpetaja on Helgi Suurmets. Õpetaja Helgi Suurmetsa arvates seisneb laia ja kitsa matemaatika peamine erinevus (eksami) ülesannete raskuses ning sellega nõustuvad ka mitmed meie kooli õpilased. Oma kogemusest kitsa matemaatika rühmas ütlen, et tundide tempo on rahulik, pole selliseid asju nagu lollid küsimused ja üksteise järel tahvli ees ülesannete lahendamine loob keskkonna, kus on loomulik eksida ja läbi nende eksimuste õppida.

10KU õpilane Magda Leena, kes õppis algselt kitsast matemaatikat, kuid nüüd laia, otsustas teise kasuks, kuna arvab, et see avab talle tulevikus rohkem uksi. Tema klassiõde Neleri läks pärast esimest kursust kitsasse rühma, kuna kitsas olevate õpilaste vähese arvu tõttu on õpetajal lihtsam õpilastega individuaalselt tegeleda ja see aitab õpilastel matemaatikat paremini omandada.

Eksamid ja ülikool. Enamik õpilasi Tartu Tamme Gümnaasiumis arvab, et ülikooli sisse saamiseks on parim valik lai matemaatika, mida suur osa meie kooli õpilastest õpib ning suur osa neist teeks seda isegi siis, kui neil oleks võimalik valida kitsas matemaatika.

Meil on ju vaid üks humanitaarsuund, ülejäänud keskenduvad suuremahuliselt loodusainetele. Mitmed õpilased arvavad, et olla reaalainetes edukas, on vaja õppida laia matemaatikat, kui nad soovivad edasi õppida oma suunapõhist ainet, siis lai matemaatika on vajalik ja nõutud mitmetes ülikoolides. Siiski leidub kõikides suundades õpilasi, kes ei taha minna edasi õppima reaalaineid või ei soovi ülikooli minna.

Kõikidel õpilastel on võimalus õppida kolm aastat laia matemaatikat, kuid teha siis eksam kitsa peale. See on õpetaja Helgi Suurmetsa arvates ideaalne valik. Siiski mitmed kultuuriklassi õpilased lähevad õppima laia matemaatikat just sellepärast, et nad arvavad, et kitsa matemaatika eksamit tehes võetakse neil punkte alla ning nende šansid ülikooli sisseastumiseks langevad. Mida rohkem aga läheb aeg edasi, siis seda vähem huvitavad ülikoole riigieksamid ning kas eksam oli laias või kitsas matemaatikas. Palju olulisemaks on saanud sisseastumiseksamid, mille puhul võib olla tegu erialakatse või intervjuuga. Kõik oleneb muidugi soovitud ülikoolist, õppekohast ja õppekavast. Siinkohal toon näiteks kaks populaarset Eesti ülikooli.

Pilt: Pixabay

Tallinna Tehnikaülikool ehk TalTech võtab vastu õpilasi laia matemaatika ning eesti keele (k.a teise keelena) eksamite tulemuste põhjal. Kui gümnaasiumi lõpus teeb õpilane kitsa matemaatika eksami, kuid soovib siiski astuda TalTechi, siis on tal võimalik sooritada Tallinna Tehnikaülikooli matemaatika katse, mis on võrdsustatud laia matemaatika riigieksamiga. Sama eksamit saab sooritada ka juhul, kui laia matemaatika eksami tulemus jäi alla 50 punkti või on soov oma tulemust parandada (eksamit ei saa teha siis, kui laia eksami punktid jäid alla 40 ja kitsa omad alla 70 punkti).

Pilt: Pixabay

Tartu Ülikoolis on mitmeid õppekavasid, mis ei nõua laia matemaatika eksamit, kuid mõne puhul lisatakse laia eksami tulemusele 16 punkti (maksimum sellest olenemata 100). Matemaatika bakalaureuseõppele kandideerivate õpilaste tulemustest moodustab pingerida, kuhu kuuluvad kõik, kes saavad vähemalt 66 punkti ning sisse saavad kindlalt abituriendid, kelle punktisumma on minimaalselt 80. Sellisel juhul tulevad kindlasti need 16 punkti kasuks. Füüsika, keemia ja materjaliteaduse bakalaureuseõppe puhul on samuti see süsteem, kuid on ka võimalik sooritada erialakatse, mille puhul riigieksami tulemusi ei vaadatagi. Kui on aga soov õppida hoopis antiikkeeli ja -kultuure, siis vaadatakse ainult eesti keele (k.a teise keelena) ja erialaeksami tulemust. Bioloogiat ja elustiku kaitset õppima minnes on võimalik asendada riigieksamite tulemused bioloogia ja geenitehnoloogia sisseastumiseksamiga või erialakatsega.

MATEMAATIKAÕPETAJAD E-EKSAMITEST

Arabella Arro

Olete juba selles Tamme Lehe numbris lugenud e-eksamitest, mida on oodata lähiaastatel: esialgsete plaanide järgi peaks gümnaasiumid olema e-riigieksamiteks valmis 2027. aastaks. Enne seda on vaja otsustada ja lahendada mitmed korralduslikud küsimused (kas eksamile võib tulla isikliku arvutiga) ning teha mitmeid teste. E-eksamid tooksid kaasa mitmeid boonuseid: tööd saaksid kiiremini tehtud ja parandatud, samuti poleks probleeme käekirjast aru saamise ega ka soditud paberiga. Eriti palju saab tähelepanu küsimus, kas ja millal saab põhikooli lõpueksameid kasutada ka gümnaasiumi sisseastumise testidena.

Ent mida arvavad e-eksamitest meie õpetajad? Ülle Puusepp, TTG matemaatikaõpetaja, leiab, et see ei ole hea idee. Tema sõnul on arvutil ainult üks algoritm, mis ei arvesta originaalsusega, samuti võib väiksemgi trükiviga anda arusaama, et laps ei oska teemat, millest ta tegelikult väga hästi aru saab.

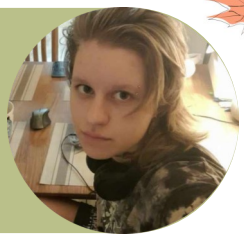
Matemaatikaõpetaja Helgi Suurmets ei poolda samuti veebi teel tehtud eksameid. Tema meelest ei peaks riigieksamid üldse olema kohustuslikud, kuna ülikoolid vaatavad aina vähem riigieksamite tulemusi ning on rohkem huvitatud erialakatsete sooritustest.

Erinevalt teistest riigieksamitest on just matemaatika oma see, mis ka õpilaste meelest e-eksamina kõige rohkem küsimusi tekitab.

TAMMES PUHUVAD UUED TUULED

Diane Paju ja Kristi Kasemaa

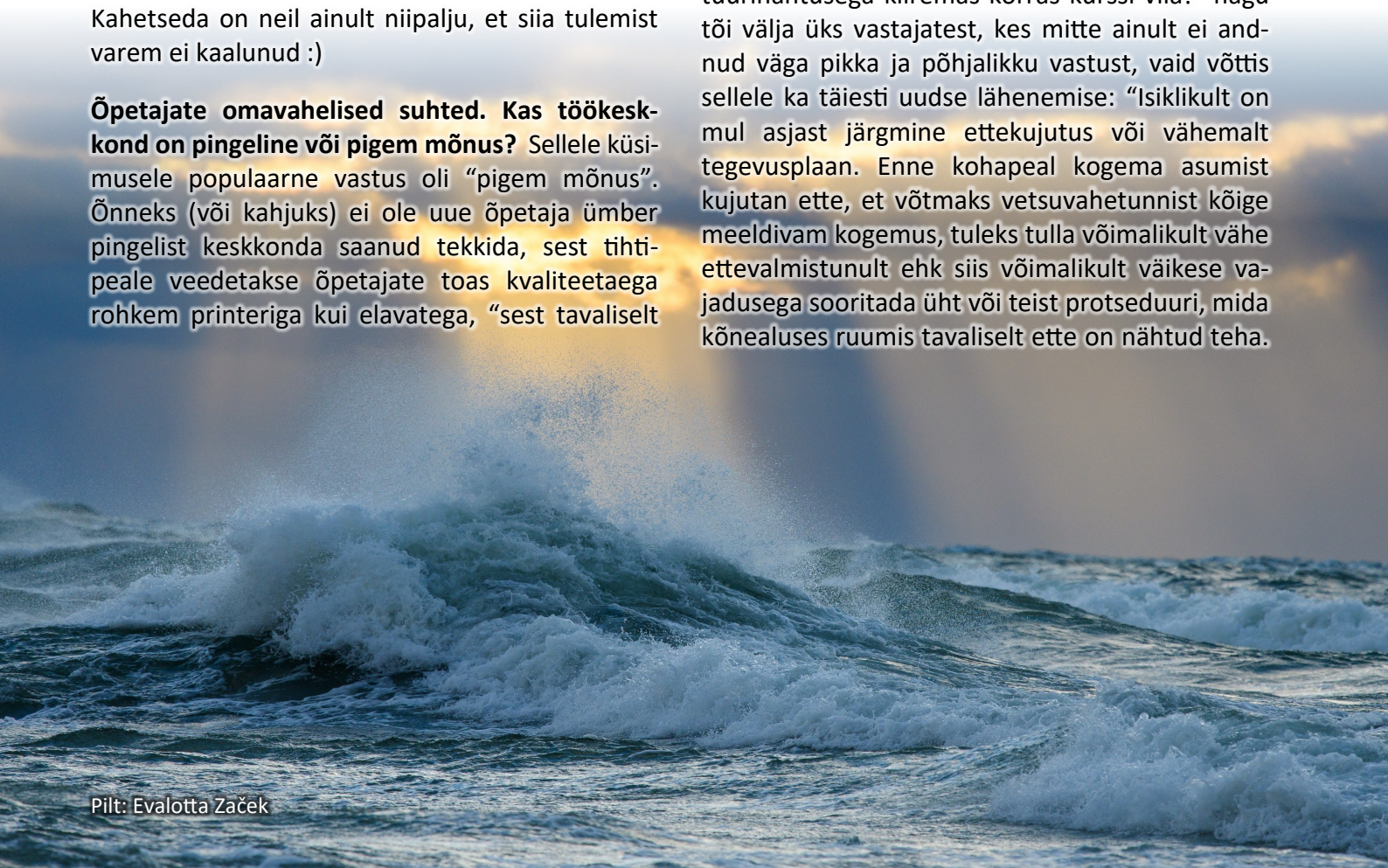
Kätte on jõudnud uus aasta ning sellega koos ka uued teemad, mille üle meie toimetajaskond oma päid ragistama peab. Kindlasti oled kooli peal ringi lonkides märganud siin-seal mõnd uut nägu, mitte ainult õpilaste, vaid ka õpetajate seas. Kutsusime uusi õpetajaid muljetama TTG-st ja siin on, mis nad senise kogemuse põhjal öelda saavad. Lugeja mõelgu kaasa, kes meile neid põnevaid vastuseid anda võis.

Miks valisid nad just TTG? (Kas kahetsevad, miks?) Väide, et meie kool võiks kanda tiitlit "Kõige mõnusam töökeskkond" on see, mida antud tagasiside põhjal võib öelda. "Nagu kommenteerida Anu* Veskit, siis "On lahe atmosfäär!"" * Ikka Anne Veskit parafraseerides:) "Õpetaja, Teil läks vist midagi sassi," tsiteerides oma vahvaid klassikaaslaseid, keda ilmselt nii mõnedki on koridori peal kuulnud just nii küsimas. See apsakas vaid kinnitab, et meil on lahe atmosfäär! Ja nagu vastas osa õpetajaid, siis ei valinud mitte nemad TTG-d, vaid TTG valis neid.

Kahetseda on neil ainult niipalju, et siia tulemist varem ei kaalunud :)

Õpetajate omavahelised suhted. Kas töökeskkond on pingeline või pigem mõnus? Sellele küsimusele populaarne vastus oli "pigem mõnus". Õnneks (või kahjuks) ei ole uue õpetaja ümber pingelist keskkonda saanud tekkida, sest tihtipeale veedetakse õpetajate toas kvaliteetaega rohkem printeriga kui elavatega, "sest tavaliselt seal ei ole muid objekte, mis välisärritusele reageerida suudaks". Siiski toodi ka välja, et Eestile omase riigikorra juures on täiesti normaalne, et esineb eriarvamusi, aga pedagoogidena saavad õpetajad selliste pingetega väga kenasti hakkama. Seega võib julgelt oletada, et õpetajate toast kostuvad hääled ei ole osa ägedast peksust, vaid sõbralikust ja mõnusast ajaviitest kolleegide, sõprade või printeriga.

Arvamus vetsuvahetundidest. Vetsuvahetunnid kui TTG iseäralik "aromaatne kultuurinähtus" (vt. ka eelmise õppeaasta oktoobris ilmunud numbrit, et rohkem teada saada) on kindlasti silma jäänud nii mõnelegi, kes vähegi meie kooliga tegemist on teinud. Kuid mida arvavad/teavad meie armsad uued õpetajad sellest, ja kas ka nemad seda harrastavad? Lühike vastus oleks, et kas pole veel täiesti teadlik sellest või siis pole jõudnud end veel täielikult harida selles valdkonnas. Kuid muretsemiseks pole põhjust, sest kunagi pole liiga hilja "end sellise uue ja liigiliselt mitmekesise kultuurinähtusega kiiremas korras kurssi viia!" nagu tõi välja üks vastajatest, kes mitte ainult ei andnud väga pikka ja põhjalikku vastust, vaid võttis sellele ka täiesti uudse lähenemise: "Isiklikult on mul asjast järgmine ettekujutus või vähemalt tegevusplaan. Enne kohapeal kogema asumist kujutan ette, et võtmaks vetsuvahetunnist kõige meeldivam kogemus, tuleks tulla võimalikult vähe ettevalmistunult ehk siis võimalikult väikese vajadusega sooritada üht või teist protseduuri, mida kõnealuses ruumis tavaliselt ette on nähtud teha.

Pilt: Evalotta Začek

Sedasi poleks probleemi galantselt suursugune olla ja loovutada oma positsioon neile, kes on tulnud liialt ettevalmistunult ja vaatavad juba raevukalt iga järgmist kraanikausis solistajat. Teine võimalus oleks tulla eriti ettevalmistunult, mis laseks vetsuvahetunni olemuse sügavamat olemust täies mahus (ilma naljata :)) nautida. Ainult vilunud vetsuvahetunnitajatele!”

Elu väljaspool kooli: meelistegevused, hobid jne… Ka õpetajatel on elu väljaspool kooli! See on ilmselt miskit, mis tihti ununema kipub, aga mis uuesti meenub, kui näed oma õpetajat väljaspool kooli poes koos oma abikaasa/lapse/sõbra/vaenlasega. Kuid peale poes käimise on meie vahvatel õpetajatel ka teisi tegemisi. Vastuseid lugedes võid avastada, et jagad semudega mõnd hobi, meelistegevust vms. Näiteks meeldivad meie uutele õpetajatele arvutimängud, manga, anime, audioraamatud, origamide voltimine, malendite tõstmine ning sport üleüldse, reisimine ja Netflixi sarjade vaatamine. Harrastatakse ka meie jaoks pigem tuleviku meelistegevusi, nagu (laste)lastega aja veetmine.

Julgustavaid sõnu ja nõu õpilastele

“Kõik on kiki-miki. Nõu/toe/abi puhul pöördu julgelt õpetaja/kaasõpilase poole. Suhtleme rohkem, aitame üksteist.”

“Tee tööd, näe vaeva, logele! Siis sa kasutad oma aju õigesti!” – Jaan Aru parafraseering Tammsaarest.

Pilt: Evalotta Začeк

“Ära jäta asju homse varna.”

“Kasuta aega tunnis, ole aktiivne ja mõtle kaasa, siis märkad, et teadmised tulevad Sinuga, aine muutub huvitavamaks ning ei ole raske. Mure korral tule rääkima, kõike saab lahendada.”

“Kui vahel on aga tunne, et jõudu enam ei ole, siis on väga ok aeg maha võtta ja puhata! Sina ise oled kõige olulisem!”

Pilt: EKSDEK

MIDA TEHA, KUI LEIAD HULKUVA LEMMIKLOOMA?

Airiin Pentsa

Me kõik oleme kuulnud hulkuvatest kassidest ja koertest. Kuid keda siis tegelikult hulkuvaks loetakse? Varjupaikade MTÜ vabatahtlik Triin Vasli ütleb, et hulkuvaks loetakse loomakaitseseaduse järgi looma, kelle omanikku ei ole võimalik tuvastada või kes viibib omaniku või looma eest vastutava isiku juuresolekuta väljaspool talle või tema omanikule kasutuses olevat ala.

Mida aga teha, kui leiad sellise looma? Uurisime Tartu Tamme Gümnaasiumi õpilastelt, mis nemad teeksid. Populaarseim vastus oli, et teavitaks varjupaika ja viiks looma sinna. Looma ning inimese enda suhtes on see ka kõige mõistlikum tegu, sest sellisel juhul saab loom sinna, kus teda edasi aidatakse ning inimene ei saa loomaga ise tegutsedes valesti käituda.

Veel oli õpilaste seas populaarne vastus, et nad teavitaksid varjupaika, kuid pakuksid ise ajutist hoiukodu. Ka see on hea variant, kuid siis peaks esimesena ikkagi varjupaika suunduma. Seal kontrollivad nad looma mikrokiibi olemasolu või muud omanikku identifitseerimist võimaldavat tunnust, lisaks tehakse loomast pilt ja võetakse varjupaika arvele. Hoiukodu pakkujaga sõlmitakse kokkulepe.

Üsna suur osa õpilasi pakkus välja ka, et teeksid sotsiaalmeedias postituse ja helistaksid politseisse, kui looma tervis on ohus. Interneti kuulutuse panek aitab kindlasti võimalikult kiiresti üles leida looma omaniku või siis talle uue kodu. Politseisse tuleb helistada tõesti juhul, kui looma tervis on ohus või kui näed pealt looma piinamist, sest see on lubamatu. Ka loomakaitseseadus ütleb, et looma suhtes lubamatu tegu on looma hukkumist, vigastamist või talle valu ja välditavaid füüsilisi ning vaimseid kannatusi põhjustav tegu.

Pisut vähem populaarsemad, kuid siiski esindatud olid ka vastused, nagu “kui loom on haavatud, ravitseksin teda oma teadmistega” ning “jätaksin teate loomade varjupaikade MTÜ-le”. Ise ravitsemine ja varjupaigale mitte teatamine pole siiski hea mõte, sest samal ajal võib looma murelik omanik uurida, kus tema neljajalgne sõber on ning siis pole varjupaigal võimalik infot anda. Samuti võid ise ravitsedes midagi valesti teha. Oli ka õpilasi, kes tõid välja, et viiksid looma veterinaari juurde. Ka see on igati mõistlik tegu, eriti juhul, kui loom on vigastatud. Kindlasti parem mõte, kui oma teadmistega ravitseda, sest nii on väiksem tõenäosus, et midagi valesti läheb. Varjupaikade MTÜ kõneposti sõnumi jätmine on hea lahendus ja sobib kindlasti kasutamiseks ka juhul, kui leiad looma väljaspool varjupaiga tööaega.

Veel pakkusid õpilased välja samuti hea lahenduse ehk selle, et paneksid kohalikku lehte või raadiosse looma kohta kuulutuse. See on pisut parem variant kui internetti kuulutuse panek juhul, kui looma omanik on näiteks vanem

Pilt: Liina Nagel

inimene, kes internetti ei kasuta. Kasulik oleks siiski kuulutus panna võimalikult paljudesse kohtadesse, et looma omaniku leidmise tõenäosus oleks suurem.

Halvematest vastustest pakkusid õpilased välja, et jätaksid looma sinnapaika ning et võtaksid ta endale. Sinnapaika jätmine pole kindlasti õige tegu, kuid kui loomale lähenemine tundub ohtlik või hirmutav, on see enesekaitse seisukohalt õigustatud. Sellisel juhul oleks aga mõistlikum teha loomast pilte ja videoid ning märkida üles detailne välimuse kirjeldus ja seejärel varjupaika teavitada. Endale võtmine on inimlikust seisukohast arusaadav. Kes see ei tahaks endale koju näiteks nunnut kassipoega või kutsikat? Kuid kusagil võib olla selle nunnu omanik, kes on väga mures. Siinkohal tasub mõelda, kas sina tahaksid, et keegi teine sinu lemmikloom endale võtaks.

Üks õpilane pakkus ka välja, et helistaks loomade kiirabi kliinikusse. Sain teada, et see kliinik on loodud kahe loomaarsti poolt 1. septembril 2010 ning et seal aidatakse kindlasti looma juhul, kui on vaja kiireloomulist abi. Sinna helistamine oleks siiski asjalik juhul, kui loom on vigastatud. Kui leiad vigastatud looma, tuleks kõigepealt kindlasti looma seisukorda hinnata, nagu ka üks õpilane välja pakkus, ning siis alles otsustada, mida edasi teha.

Seni on artikkel keskendunud sellele, et tuleb teavitada varjupaika, kuid Eestis on ka kohti, kus varjupaigad on oma uksed sulgenud. Uurisin, miks on osa varjupaiku olnud sunnitud seda tegema. Näiteks avastasin, et 2020. aastal sulges uksed Lääne-Virumaa loomade varjupaik, sest ei saanud Rakvere linnaga tingimustes kokkuleppele. Nimelt lõppes leping varjupaikade MTÜ ja Rakvere linna vahel juba 31. detsembril 2019. Siis aga otsustas linn teha ühishanke Viljandimaa ja Võrumaa omavalitsustega ja palus Varjupaikade MTÜ-l lepingut pikendada. Kahjuks ei jõutud aga teiste omavalitsustega kokkuleppele ja siis paluti veel kuuks ajaks lepingu pikendust. 16. aprillil kuulutati välja uus riigihange ainult Rakvere linnas ning Varjupaikade MTÜ esitas 22. aprillil oma hinnapakkumise, mis aga lükati tagasi, sest see osutus linna jaoks liiga kõrgeks. 28. aprillil tuligi varjupaigal ruumid vabastada. Sealsed kolm koera ning kümmekond kassi saadeti Tallinnas asuvasse varjupaika. Sarnases seisus oli sel aastal ka Haapsalu koduta loomade varjupaik.

ÕPETAJATE LEMMIKLOOMAD

Teisi Eli

Õpetajad on sageli meie eludes määrava tähtsusega, andes meile teadmisi ja suunates meid tulevikku. Kuid lisaks sellele, mida nad klassiruumis teevad, on neil sageli ka saladuslikud kaaslased, kes jagavad nendega nende igapäevast teekonda – nimelt lemmikloomad. Õpetajate lemmikloomad on rohkem kui lihtsalt karvased sõbrad, nad on usaldusväärsed toetajad ja lõbusad kaaslased.

Kehalise kasvatuse õpetaja Eliise Saskal on kodus kass nimega Pätu. Eliise laps mängib temaga iga päev. Pätut kammitakse ning tal lõigatakse küüsi ise.

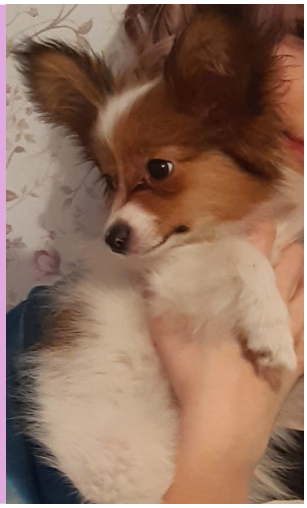

Eesti keele ja kirjanduse õpetaja Helle-Mari Märtsonil on kodus koer nimega Riho ning kass nimega Ellen. Helle-Mari hoolitseb oma lemmikute eest igati: toidab, jalutab, käib arstil, sügab, patsutab ning pakub lähedust. Helle-Mari sõnul on lemmikud nagu pereliikmed.

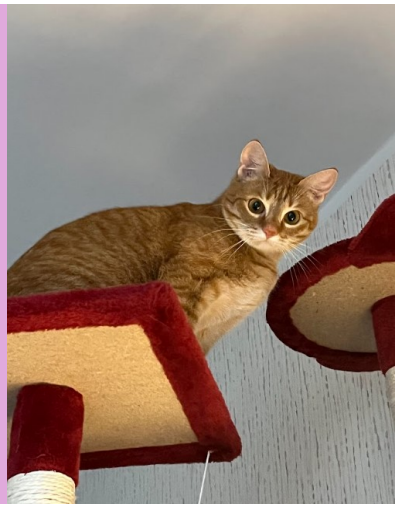

Ennast juhtiva õppija kursuse õpetaja Maria Jürimäel on kodus kaks koera: Austraalia lambakoer Hero ja papillon Pino. Maria käib mõlema koeraga iga päev jalutamas. Hero ja Pino on tema arust nutikad koerad ning mõlemad on ka *agility*'t proovinud. Lisaks on Herol ka paks kasukas, mistõttu meeldib talle soojemate ilmadega pikalt Emajões ujuda.

Matemaatikaõpetaja Leene Lotta Lüdimoisil on kodus kass nimega Mümla. Mümla on n-ö tüüpiline punane kass. Energiat on tal küll ja veel ning armastab tohutult inimesi. Ta on küllaltki ära hellitatud. Jõulude ajal on tal oma advendikalender, kodus on tal 2-meetrine ro-nimispuu. Kõik kapipealsed on asjadest tühjad, et nende peal ikka kõõluda saaks. Leene sõnul on tegemist imelise talukassiga, mis tähendab, et on varutud võimalikult palju tegevusi korterisse, et Mümla saaks ikka oma jooksud joostud. Leene peres käib põhimõte, et see on Mümla maailm ja meie elame selles. Isegi kui Mümla on up-sakust täis ja keeldub vahel kuulamast, on ta ikkagi väga hoolitsetud ja armastatud.

AJUGÜMNASTIKA LOOGIKANURK

Ajugümnastika loogikanurga on kokku pannud meie kooli matemaatikaõpetaja Karin Tepaskent.

Õiged vastused saada 10. detsembriks karin.tepaskent@tammegymnaasium.ee

Kõigi õigete vastanute vahel loositakse välja seitse 100g šokolaadi

Ülesanne 1. RUUDIKUD

Mõtle. Vasta küsimusele

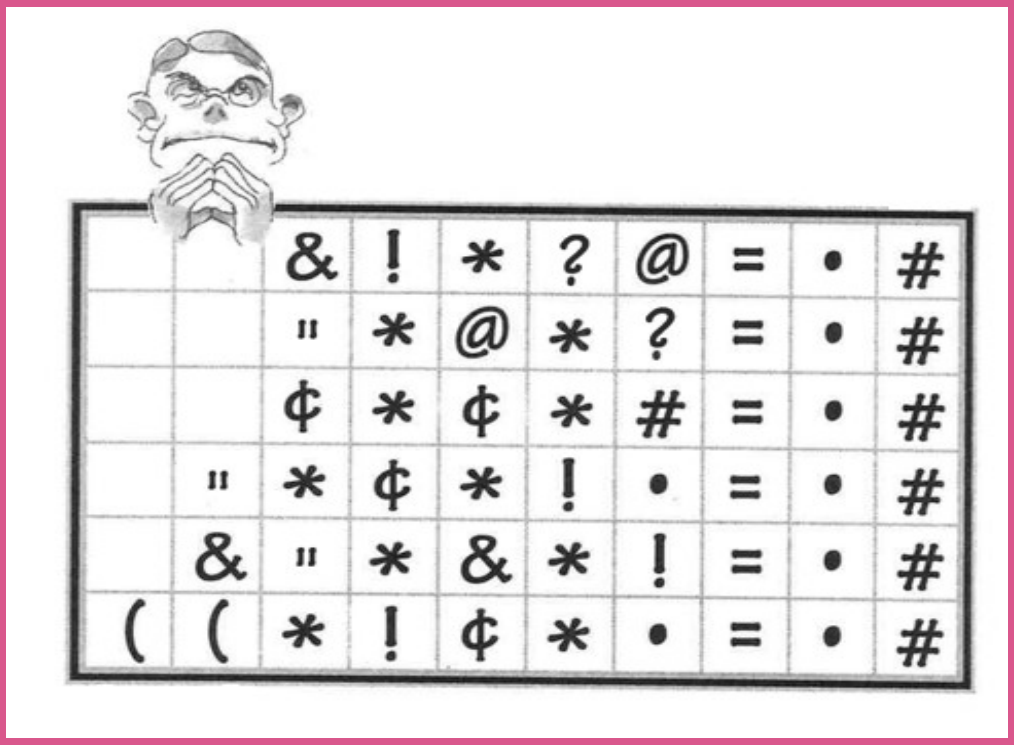
Ülesanne 2.

Iga pusa sisaldab 3 fallikest, igas fallikeses on 5 pläkki, igas pläkis 2 krõkspõksu.

- Mitu krõkspõksu on seitsmes pusas?
- Mitu pläkki on kaheteistkümnes fallikeses?
- Mitu fallikest on kolmes pusas?
- Mitu krõkspõksu on üheksas pläkis?
- Mitu pläkki on kahes pusas?
- Mitu krõkspõksu on seitsmes pläkis?

Ülesanne 3. VIHANE **!$%?* MASINAKIRJUTAJA

Iga sümbol tähistab alati üht ja sama numbrit. Kaks sümbolit järjestikku tähistavad kahekohalist arvu. Tärn tähistab aritmeetilist märki, kuid see ei pruugi igas võrrandis tähendada üht ja sama märki. Püüa välja nuputada sümbolite väärtused, kui on teada, et kõik vastused on ühesugused.

LOOMENURK

Luuletuste autor on Helios

inimesed on mälestuste pank

taassündinud jälle ja jälle

et kogeda sama, mis nende eelmistes eludes

pidevalt uuesti ja uuesti olla loodud

nende samade mälestuste järgi

elada tuhat elu ja isegi mitte teada, et nad on

- taassündinud

kui ta paneb sind tundma
nii nagu sa pole väga pikalt tundnud
- armumas

sa mõistsid mind nii lihtsalt
pikema selgituseta
- tema

minu peas on alati hääl
kes ütleb mulle asju
mida teised varem ütlesid
- ebavajalik hääl

inimene on väljendusrikas liik
loome kunsti ja luulet, et kujutada tundeid,
mida on liiga raske öelda
asju, mida ei saa öelda
nii, et me loome
meie mõtteid ja tundeid pisut nügides
ainult natuke
kaugelt
et see maailma välja panna
nii et kunst leiab inimesi, kes mõistavad
ja ihkavad, et ka neid mõistetakse
- olla inimene

kui ma jõuan koolist koju
kõik mida ma tahan teha
on minna magama
et järgmine päev jõuaks kiiremini
et ma saaksin su naeratust uuesti näha
- su naeratus

Kaanepildid: Evalotta Začek